

LES EINES PER LLUITAR CONTRA LA CORRUPCIÓ

Més política, més democràcia

JORDI FONT / Llicenciat en geografia i història

AVUI, 1 de novembre del 2009

"Cinc dies que plou. I plou, i plou, i plou..." (Raimon). L'espionatge i el cinisme a la Comunitat de Madrid, l'enormitat del cas Gurtel, l'increïble cas Millet, la fundació convergent que capta diners del Palau "legalment"... I, ara, l'espetec transversal de Santa Coloma de Gramenet: un alcalde i un exdiputat socialistes, un exconseller i un exsecretari de la presidència convergents. Indignació, saturació, desmoralització, fatalisme, "tots són iguals", replegament de les esperances col·lectives, inhibició, individualisme escèptic que acaba fent-se insolidari: vet aquí la deriva fàcil i del tot comprensible. És, però, la deriva de l'absentisme democràtic, de la renúncia moral, de la regressió civilitzatòria a l'estat primigeni, que no és precisament el Paradís sinó la selva, l'imperi del més fort, la "cadena tròfica".

I ÉS QUE PLOU SOBRE MULLAT. Perquè el buidament polític és un corrent de fons que impregna la nostra societat des fa temps, abonat per la difuminació de les grans narratives ideològiques del segle XX, per la pèrdua de poder públic que ha comportat la globalització i, molt especialment, per la creixent individualització, de resultes del desenvolupament exponencial de la societat mediàtica i de la diversificació del món del treball; amb els consegüent fenòmens d'anòmia i d'atomització social. Una individualització alimentada per l'individualisme neoliberal, des de la Thatcher fins a Berlusconi, que diu "la societat no existeix, només hi ha individus", és a dir, les solucions

col·lectives són una entelèquia i, en conseqüència, només hi ha esperança en l'èxit individual que, al seu torn, es mesura en diners.

UNA IDEOLOGIA, D'ALTRA BANDA, que se suma als efectes de la vella tradició "antipolítica" d'arrel autoritària; deia Franco, sense immutar-se, amb veu aflautada i mirada d'acer: "*Usted haga como yo, no se meta en política*". Ara, tracten de fomentar la renúncia ciutadana als objectius col·lectius i d'obtenir així la patent de cors per als gran poders econòmics, financers i mediàtics, després d'haver afeblit o liquidat els contrapesos democràtics, els contrapesos que només pot fabricar la política.

PERÒ HI HA UNA ALTRA REACCIÓ possible davant de la corrupció, inversa a aquesta deriva abissal. Fa així: "No podran amb nosaltres! M'allistaré ara mateix per fer la guerra contra l'antipolítica, contra la corrupció de la política". Perquè només la política ens fa lliures, només la política pot fer un món més just, només la política pot salvar el planeta. Cal preservar la política, el territori del comú. I la millor manera de fer-ho és ocupant-lo, lliurant-hi la batalla, no abandonant-lo mai. Joan Manuel del Pozo ho deia l'altre dia amb precisió: "Contra la corrupció política, només hi ha una solució: més política, més democràcia". En altres paraules, hem de passar del "ciudadà emprenyat" al "ciudadà emprenyador", perquè "el primer deure de tot ciudadà és emprenyar" (Günter Grass).

RAIMON OBIOLS I ANTONI COMÍN, en el seu imprescindible llibre *Les paraules del socialisme* (Pagès Editors, 2008), apunten la necessitat de no limitar la democràcia al "principi de delegació" i de fer-la avançar cap al "principi de participació", cap a una "sobirania popular efectiva", que

no passa per qüestionar la legitimitat dels representants electes i la necessitat dels partits, però sí per evitar les derives "privatitzadores del poder". Amb aquesta finalitat, proposen avançar cap a noves formes de deliberació i de participació. I n'apunten algunes: "democràcia electrònica" via internet, iniciativa legislativa popular, consultes ciutadanes, "pressupostos participatius" municipals, "jurats populars" fiscalitzadors, eleccions primàries, llistes desbloquejades...

LA RADICALITZACIÓ de la democràcia és l'únic antídote efectiu contra el buidatge de la política, contra la seva reducció a la mera conquesta del poder, contra la privatització de la política, contra la corrupció. Sí, només hi ha una recepta: més política, més democràcia.